

TEORETIČNE DSN. ARHIVSKE ZNANOSTI

(gostujoče predavanje)

Slo. javna arhivska služba

- kujšnice nač. občinske (nacen NOK) (financ + ustanovitev)
- arhivi državni
- 7 javnih arhivov (1 nač. + 6 pokrajinske archive)

Og: Zgodovinski v. pokrajinski arhiv - razlika namesto v imenu (rezano na kogo: CE, PT, LJ)

- 3 zasebni arhivi (RKC) - sporazum o dostopu do gradiva (bran) matične knjige - tudi današnje po pretečenih 100 letih zaradi tega. razl. - branijo jih še od nekdaj)

Pristojnosti
†

n akc. obč., ne hot ustanova

Anton Arčer (1856 - 1912)

- l. 1898 zasedel delovno mesto gl. arhivarja v Lj.
- ustanovil magistratno kujšnico (danes Slovenska kujšnica!)
- l. 2002 - Arčer. magr. in priznanje za področ. arhivistike

Razvoj slo. javne arhiv. službe

- prvi arhiv l. 1933

†

Naložge vezane na javno pravne osebe

- po 30 letih morajo predati gradiva arhivom
(koncesionariji, komunalne službe, ...)
- vrednotenje dokumentarnega gradiva javnopravnih oseb
(kaj je vredno trajno braniti? Manočilnice npr. imajo rezervante)
- priprava finih stroš. navodil za oddiranje arhiv.
gradiva iz dokumentarnega gradiva (merjenje v teboč. m.)
- priprava dodatnih finih stroš. tehničnih navodil javno-pravnim osebam za oddiranje in izroč. arhiv. gradiva v digitalni obliki
- dajejo pojasnil v zvezi z dolžnostmi javnopravnih oseb
glede dokumentarnega in arhivskega gradiva
- *
- uporabljanje uslužbenec. javnopr. oseb, ki upor. z arh. gr.
- evidentiranje in razglas. zasebnega arhivskega gradiva
pravnih oseb ... *
- sodelovanje z lastniki zasebn. arhiv. grad., stroš. vrednotenje
- pridobivanje javnega in zasebnega arhiv. gradiva

Op: Dig. arhiv. dokumenti na skupinih lokacijah (3) (vsi arhivi v Slo. !)

Op: Arhiv. popisuje knjiz. gradivo po bib. stand., knjižnice
je arhivsko tudi po bib. stand.

Op: Pomembno je, da je gradivo v javni rebi!

- stroš. obdelovanje javn. in zasebn. arhiv. grad., ki je v arhivih (da ga uporabnik lahko uporablja / nujde!)
(nov zakon - mora se oddati gradivo z opisom!)

↳ za lažjo integrac. v arhiv. sist.

- vodenje evidenc javn. in zaseb. arhiv. gradiva

Oq: Čudi po digitalizaciji se original že mapuje krani!
(Zakon: kranti se mora dokument v orig. obliki!)
↳ tudi za e-dokumente

Oq: Kaj je v elektr. svetu sploh original? - Ni ga!

Pomenjana postane vsebinska (ne preverjamo avtentičnosti
tx ţigi, podpisi,... ampak s pretvorbo v papa + hash =
„dig. podpis“, da ni spremenjeno besedilo bibl!)

- izdajateljska dejavnost
- razstavna dejavnost

Oq: Problemi s hibridnimi gradivi („malo pap. + malo dig.“)

P: Zadeva za sodišče (paper) ... vloženo sod. (krani za
Mn. sod. v Slo) ... določi okrajnemu sod. (počne v dig.
obl., a hrani original) ... ponovni 3x = razstreč.
grad. po reg. arhivih!

Zakonska podlaga

- spremnijoča zakonodaja (ne samo dir. vezana na arhive)
  - Zakon o varstvu oseb. podatkov
  - GDPR
  - Nodni red
  - Zakon o tajnih podatkih
  - :

- primarna (arhiv.) zakonodaja
  - zakon o varstvu dokumentarnega in arhiv. gradiva ter arhivih
  - ⋮

ZVDGft

- namen (zakon ureja)
  - način, organizac., infrastrukut. in izvedbo trajanja ter hranbe gradiva
  - veljavnost oz. dozav. vr. gradiva
  - ⋮
  - maloje arhiva

Jemeljna načela zakona!

- načelo ohr. dokumentar. grad. oz. uporab. nj. vsebine
- načelo trajnosti (ne glede na obliko!)
- načelo celovitosti (vibr. dozav. (v vec arh.))
- načelo dostopnosti (ne glede na obliko!)
  - (VAČ - vist. arh. čitalnica)
- načelo varstva kult. spomeniška
  - ↳ arh. gradivo ima status kult. spom.!

Dostop do arhivskega gradiva

- dostopno vsem in takojo po načetu v arhiv

Roki nedostopnosti

- tajni podatki ... 40 let po nastanku
  - ↳ določ. z zakonom
- nedostopni so občutljivi osebni podatki!
  - ↳ npr. Izdr. stanje, spolev živ., žrtve pol. zlorab, ...
    - (75 let od nastanka ali 10 let po smrti, če je roman.)

↳ izjeme za zman - razisk. namene → komisija, a je vedno zavestano anonimnosti!

Anonimizacija

↳ možna reč., a samudra (print, čitanje, scan, ...)

Zakon o arhiv. gradivu, ki vseb. oseb. podat. o kdr. pacienta

↳ abs. nedostopno, razen s soglasjem pacienta ali ranj!

↳ po smrti si nasprotijeta dva zakona ... ne dobij!

Dokumentarno in arhivsko gradivo

vse kar je
nekdo ustvaril, prejel, poslal

kar je ranj. v gradivu

Dolgoročna hramba in arhiviranje

ranj >5 let

so v arhivu (tudi dostop,...)

Arhivi : knjižnice

pogosto gradivo

→ arh. gradivo je popisano kot celota

produkt pravn. postopka
(v enem izvodu, brez stand. oblik)

bistven je kontekst!
(na pravo interpretac!)

- arhivi pridob. gradivo na podlagi zakona
(najizv. audi: obv. izvod, a v manjini)
- arhivi obv. protvno ureditev (in proveniluca)
(najizv. klasifikac.)
- arhiv: ni izposoje

Osn. shema metod. dokument. v římk. ziklu dok.

zač. začl.

Náčelo provenience

#

Náčelo protvne ureditve

#

Veljavni strokovni stand. (zgodob. kot v najizv.)

- ISAD(G)
  - (SAAR(CPF))
  - ISDF
  - ISDIATH
- } primerjava v čl.
dr. Šumperl in gostje!

ISAD(G)

- 26 popisnih el.

↳ obvezni: podpis, nasl., datum, obseg popisne enote, nivo popisa

- princip nečstop. popisovanja
  - ↳ od sp. k posameznemu
  - ↳ podatki morajo ustrezati stopnji popisovanja
  - ↳ povezovanje popisov
  - ↳ neponovljivost podatkov (problem, ker stand. na papir)

Nivoji popisa po GSTD(g)

Op: „Bolj pomemb. dok. bolj popisemo (na neč nivojih)!“
 (predstavljaj si mape in podmape - hierarhija!)

Op[⊕]: Ponav. podatkov po nivojih ni štetno hot ponavljanje!
 (in je pričakovano - da vedno nemo pri čem smo!)
 P: Kraji
 L 001 ...   ??   Gde smo ??
 ↗ ↓
 Velja za signat.,
 Mapo, ...!

Priporočila za oblikovanje nzb.
 ↳ ISO 214 ... drugo leto

Knjiznice : arhivi (ISAR (CPF))

↓
zajeti
čim neč
variant imena

zajeti t.č. dostopa + kontekst !

vажно при искачују

(„kako je bil nekdo imenovan в чasu objavljenja“)

P: mad. dok. vedno с правим именом имаме
по предонимици !

Records in Context

↳ novi ICA stand.

↳ strukt. emdra glede arhivov, npr. na uporabniče